

VISITANT L'EXPOSICIÓ: THE ART OF SURVIVAL, INTERNATIONAL AND IRISH QUILTS¹

Presentació:

Des del 8 de març al 19 d'abril de l'any 2008 es va celebrar a Derry/Londonderry l'exposició internacional i irlandesa de tapissos anomenada "L'art de la supervivència". Previ al llançament es va inaugurar, el 8 de febrer, la mostra "The politics of Chilean Arpilleras".

La idea d'organitzar aquesta exposició va venir motivada després de la trobada entre Roberta Bacic, xilena investigadora en drets humans resident a Irlanda del Nord i Anne Bennet, representant quàquera a Belfast. Les dues es van conèixer en un taller impartit per Roberta anomenat "Dealing with the past", sobre com tractar el tema del passat en el cas específic d'Irlanda del Nord. En aquest es van exhibir set tapissos realitzats per l'organització *Relatives for justice*² sobre l'experiència individual i familiar del conflicte armat a Irlanda del Nord, i l'arpillera peruana realitzada per l'Associació d'Artesanes Kuyanaky³ com a contribució a la veritat en referència al conflicte armat que va assolir el país. Va ser en aquest moment quan van tenir la idea de reunir material similar realitzat per altres grups de diferents llocs del món, que mitjançant la realització de tapissos, haguessin narrat les seves experiències.

Roberta Bacic, curadora de l'exposició, va comptar també amb la col·laboració de Gaby Franger i Ragnhild von Studnitz, -curadores de l'exposició internacional-, i del *Heritage and Museum Service of Derry City Council* (incloent el *Harbour Museum, Tower Museum i Workhouse Museum*) i *The Junction*, per a dur a terme l'exposició. A més d'altres institucions que també van col·laborar com el *Verbal Arts Centre*, la *Void Gallery, Playhouse*, el *Diocesan Centre* i el *Museum of Free Derry*. Totes elles van albergar paral·lelament diferents tapissos de diversos llocs del món, dividits en tres eixos diferenciats: l'exposició **internacional**; les **arpilleres xilenes** i l'exposició **irlandesa**. El fet que l'exposició es mostrés en 9 llocs diferents de la ciutat, va facilitar al públic en general visitar llocs en els quals potser mai havien estat amb anterioritat. Va ser una forma concreta i activa de trencar les barreres entre els espais catòlics i protestants, facilitant així al coneixement de llocs desconeguts, de les persones, de les seves idees, etc. Tal com comenta Roberta "L'exposició havia d'ocupar espais públics. Havíem de sortir a l'encontre. Va ser pensat de manera que cobrís tot l'espectre de les posicions davant del conflicte (...) El concepte de tenir el mapa era perquè la gent pogués transitar per les diferents zones i que diferents organitzacions que abans no havien treballat juntes, ho fessin ara. Obliga a les dones a caminar, a ser part, a experimentar que no va a passar res si es connecta amb l'altra..."⁴.

Al llarg de l'exposició es van dur a terme també alguns actes paral·lels, com l'acte del llançament de l'exposició; una setmana en la que es van realitzar tallers pràctics: de brodats quàquers, també de dibuix i disseny d'una arpillera realitzada amb flors de paper; un altre taller per a aprendre a dissenyar un coixí, i un altre de disseny d'animals celtes. També va haver-hi altres activitats com visites guiades per les diferents sales d'exposicions, a gent procedent de diferents llocs d'Irlanda, i presentació d'un documental realitzat amb motiu de l'exposició, a càrrec de la curadora.

L'exposició va ser "Molt ben atesa i rebuda", tal com comenta Roberta Bacic. Milers de persones la van visitar, i tots els comentaris van ser positius. També persones que realitzen tallers de costura es van acostar a l'exposició per a ocupar-se del contingut dels tapissos. El temps dirà si es cristal·litzaran iniciatives o projectes relacionats amb la trobada i possible reconciliació entre les diferents comunitats. Encara que les peces ja han estat retornades, -algunes d'elles s'han demanat per exhibir-se a seminaris, congressos, o sales d'exposicions-

¹ Aquest document ha estat elaborat per Alba Sanfeliu quan treballava a l'Escola de Cultura de Pau de la Universitat Autònoma de Barcelona. El 8 de març vaig viatjar a Derry/Londonderry a la inauguració de l'exposició. Del 7 al 12 d'abril vaig retornar novament al lloc per participar en els tallers organitzats en el marc de l'exposició. Aquest document parteix de la meua experiència del viatge, a més a més de la col·laboració de Roberta Bacic, que ha compartit detalls de l'organització de l'exposició, i Irene MacWilliam i Deborah Stockdale, que van compartir les seves experiències com a realitzadores de tapissos. Document finalitzat el Juliol 2008. Actualment formo part de l'Associació Teixint Fils d'Emocions ARTiPAU albasanfeliu@teixintfildemocions.com

² <https://www.relativesforjustice.com/remembering-quilt-launch-speech-and-poem/>

³ Per més informació: <https://www.teixintfildemocions.com/wp-content/uploads/2021/07/conversant-kukanakuy.pdf>

⁴ Conversa telefònica (CT) amb Roberta Bacic el dia 05/06/08

alguns projectes ja han començat a prendre forma. Per exemple un grup de dones està realitzant un tapís sobre el tema de les mares joves. Segons Roberta *“La gent potser s’ha adonat que pot expressar les seves opinions sense ofendre. Abans es deia «Diguis el què diguis, no diguis res»; i ara es diu, «Diguis el què diguis, digues alguna cosa»”*. (CT: 05/06/08).

Segons ella els tapissos *“Treuen de les persones altres expressions. Tant per qui la fa com per qui la mira. Es veu que la gent té coses a dir. Això necessita ser més estudiat. La gent s’atura, mira... més d’això no m’atreuria a dir (...) Els tapissos contribueixen al reconeixement i necessitat d’afrontar el conflicte. Ens agradaria que el què fem ajudés a resoldre el conflicte. Però no està a les nostres mans. Obliga a les persones a adonar-se que el conflicte ha calat fons. I que la gent pot expressar-ho per diferents vies: ràbia, dol, també a través de les seves expressions directes. Queden plasmats i per sempre, allà. Els arguments que donem canvien amb el temps. Una vegada està feta, està feta. No hi ha més”* (CT: 05/06/08).

Històries teixides:

Al llarg de la història i en totes les civilitzacions, la tradició de teixir i treballar amb teixits ha format part de la vida diària de moltes dones. Mitjançant tècniques diferents, ja sigui el *patchwork*, *appliqué*, el *trapunto*, etc., amb la utilització de fil i agulla, elles -en la seva majoria-, han teixit esdeveniments que les han envoltat.

En els tapissos que es van mostrar a l'exposició, les **temàtiques** tractades van ser diverses: Des de representacions d'escenes quotidianes de la vida de les dones; a unes altres que expressaven els seus punts de vista sobre els conflictes armats viscuts o situacions de vulneració als drets humans. Però també missatges de pau, de diàleg i de germanor, on han teixit els seus somnis i esperances. A més va haver-hi altres tapissos en els quals s'han representat motius simbòlics, amb formes i brodats tradicionals dels països d'origen de les dones.

Per a algunes d'elles, plasmar les seves experiències relacionades amb el conflicte armat, ha estat una forma de mantenir viva la **memòria** del què ha passat, sent significatiu el què en ells es representa, podent parlar de temes que no es podien expressar amb paraules. També una forma de solidaritzar-se amb la gent que ha perdut a algú a causa del conflicte. Fer tapissos és una forma de recrear històries, implicant a la vegada la qualitat de la calidesa i de la protecció. En ells s'**expressen** sentiments, aferrant-se a situacions viscudes o necessitats, i inspirant altres sentiments o sensacions en les persones que els observen o els toquen. En alguns casos a més, l'activitat de teixir ha tingut un caràcter **terapèutic**, permetent explicar certes històries que per altres mitjans no han estat possibles, reparant d'aquesta manera, certs aspectes en el nivell intern de la persona.

Molts d'ells van ser realitzats de forma **individual**, però en altres casos, algunes dones s'han unit per a teixir històries **col·lectives**, compartint d'aquesta manera una mica més que els tapissos en sí. A més, en la seva majoria van ser realitzats en l'àmbit **privat**, després de llargues hores de treball manual, fins que van transcendir finalment a l'àmbit **públic**.

Tal com comenta Roberta Bacic, *“Ha significat molt més que recopilar peces belles o interessants. Ha estat poderós i profund conèixer a dones que realitzen tapissos arreu d'Irlanda. Durant més d'un any hem compartit el significat d'estar implicades treballant i el que això ha significat per a les vides de les dones com a persones i part d'un grup, i després ampliant-lo més enllà del seu grup a altres grups de dones teixidores. També ha significat mirar més enllà d'Irlanda, sent part d'un món ample i sentint i compartint la universalitat de ser una dona i experimentar situacions adverses, siguin aquestes: guerres, pobresa, marginació, repressió política, racisme, violacions als drets humans, desempoderament, abusos, etc.”*⁵.

L'exposició internacional:

Un total de 26 tapissos, que formen part de l'exposició permanent *“The Art of Survival: Fabric Images of Women’s Daily Lives”*, situada en el *Regional and International Museum of Women’s*

⁵ *The art of survival. International and Irish quilts*. Exhibition: 8th march- 19th april 2008. Derry City Council Heritage & Museum Service. Brochure/manual de l'exposició.

Culture a Alemanya, es van exhibir en el *Tower Museum*. Procedien de Perú, Bolívia, Colòmbia, Panamà, Egipte, Zimbabwe, Txad, Palestina, Croàcia, Alemanya, Romania, Estats Units d'Amèrica, Kazakhstan, Índia i Illes Cook. Van ser molts els temes tractats en aquests tapissos, des de descripcions d'aspectes de la vida de les dones que els han realitzat, o de les seves comunitats, a més d'algunes experiències que han viscut en situacions de violència, en conflictes armats, sent desplaçades dels seus llocs d'origen buscant refugi en altres països, etc.

The house we had to leave/ La casa que varem haver d'abandonar. Ariadna Project, Women Refugees (dones refugiades)

Des de l'any 1993 el projecte de dones Ariadna, a Rijeka, Croàcia, reuneix a dones croates i refugiades bosnianes, buscant suport mutu en les seves necessitats. La majoria de dones que participen en el projecte van ser forçades a abandonar les seves llars a causa de la guerra, deixant enrere a les seves famílies, als seus coneguts, totes les seves propietats, etc.

Realitzant tallers de costura per a canalitzar les seves experiències, elles van decidir crear un tapís en el qual van teixir una casa com a motiu principal, adoptant el simbolisme de tenir una llar i un lloc que posseeixen, de forma simbòlica, tot i trobar-se molt lluny dels seus països d'origen.

Fotografia d'Alba Sanfeliu.

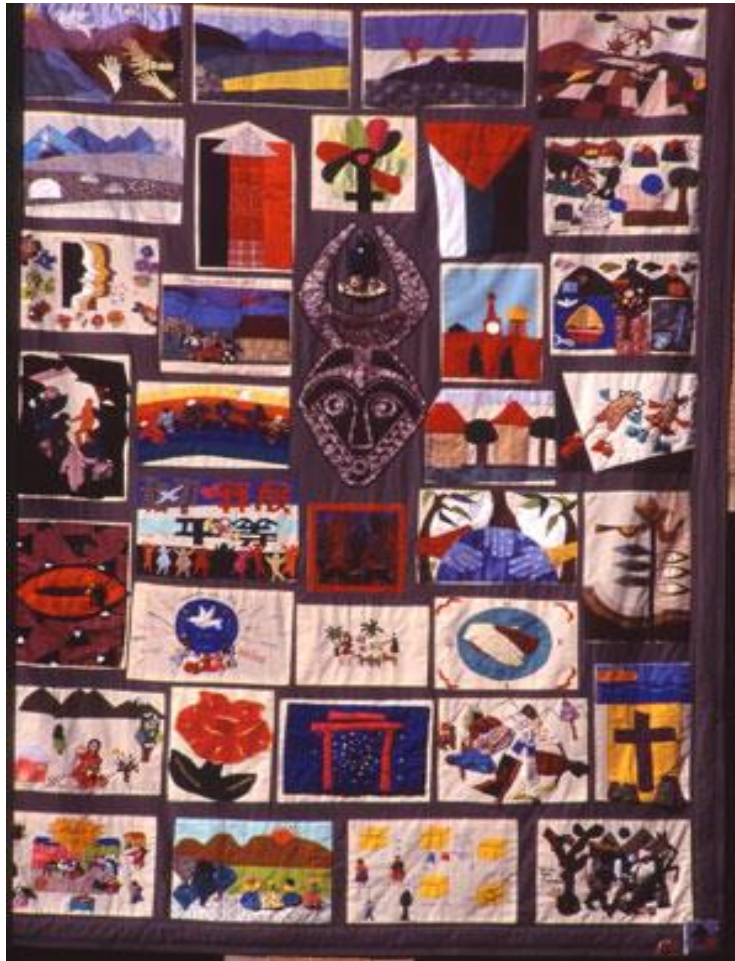
Women of one World. A quilt for the World / Dones d'un sol món. Un tapís pel món.

El 1995 dones de 35 països del món van participar en el taller *The art of survival* a Nuremberg. Elles es van reunir per a compartir els seus coneixements i experiències, punts de vista i preocupacions, idees que van quedar reflectides en un tapís que van teixir conjuntament. En aquest apareixen molts símbols: les mans que expressen solidaritat, amistat, germanor... el volcà que amb la seva erupció simbolitza el poder i explosió de les idees de les dones, lluites i experiències... el sol com a símbol de vida, donant calor a tothom, sense discriminar a ningú... Elles van presentar el seu tapís al món amb aquestes paraules: "*Estem les nostres mans a les nostres germanes a través del globus. Juntes podem lluitar per un ordre social lliure de totes les formes d'explotació i opressió, en un món en el qual hi ha solidaritat, llibertat, i dignitat i igualtat per a tots*"⁶.

Detalls: (Fotografies d'Alba Sanfeliu)

⁶ Per més informació: *The art of survival. Fabric images of women's daily lives*. Frauen in der einen welt, Tara. Germany, 1995. p. 57

Fotografia de Gaby Franger ©

The politics of Chilean Arpilleras/ La política de les arpilleres Xilenes:

Al *Harbour Museum* es van exhibir 16 arpilleres xilenes, un tipus de treball tèxtil que es realitza sobreposant teles i unint-les amb diferents brodats. Procedeixen d'Amèrica Llatina i el seu origen es troba en la tradició xilena. La seva tècnica era crear primer diverses figures cosides amb petits trossos de tela per a després unir-les, brodant-les sobre una tela més gran i d'aquesta manera representar una escena.

Les mares dels desapareguts van començar a confeccionar arpilleres el 1972, després del cop militar sota el comandament de Pinochet. Les cosien a mà i utilitzaven trossos de tela que havien recollit, o de roba i materials donats per l'església. Amb el treball de les arpilleres narraven les seves històries i mantenien a les seves famílies, proporcionant-les-hi petits ingressos per a la supervivència. Les preses polítiques també van confeccionar arpilleres, tant durant el seu temps a la presó com una vegada aconseguida la llibertat. En elles ocultaven missatges que descrivien les seves experiències amb l'esperança de que la veritat arribés a l'exterior, a persones que denunciessin aquests fets tant a nivell nacional com internacional, que els aconseguissin ajuda i que aconseguissin transmetre aquests missatges a les seves famílies. D'aquesta manera les arpilleres van néixer com a forma de resistència política i de denúncia, on les dones van mostrar el seu coratge explicant històries sense necessitat d'utilitzar paraules, alhora que restauraven la dignitat perduda a les seves vides, comunitats i país.

Les arpilleres que es van exhibir feien referència a diferents temes com les desaparicions; la tortura; sobre els talls d'aigua a les comunitats; de les manifestacions de dones; dels homenatges als caiguts; de la vida diària a diferents comunitats i també de l'exili.

La cueca sola

Fotografia d'Alba Sanfeliu

La **cueca** és la dansa nacional de Xile, que es balla per parelles, representant el setge amorós d'una dona a un home. En aquesta arpillera es mostra a les dones ballant soles, ja que els seus estimats, marits, germans, i fills han desaparegut o s'han exiliat. Tot i així, elles segueixen ballant, portant la imatge dels seus estimats al cor. Tal com comenta Marjorie Agosin "Aquesta dansa representa una denuncia d'una societat que ha desaparegut als cossos de les víctimes de la violència política, negant-els-hi un enterrament apropiat i silenciament a les seves persones afectades"⁷.

Pau, justícia i llibertat

Aquesta és una arpillera de finals dels anys 70 que mostra una manifestació de dones que duen a les seves mans platerets per fer escoltar les seves protestes, també fulls informatius per a trobar als seus éssers estimats, i una pancarta amb el missatge "Paz, justicia, libertad". El material utilitzat en aquesta arpillera fa que sigui especialment commovedora. El material gris fosc són els pantalons de la persona desapareguda, i el gris de la carretera, pertany a un tros de la camisa del desaparegut. Utilitzant aquest material era una manera simbòlica de mantenir present el record de la persona desapareguda, sent un testimoni perdurable de la seva presència.

Fotografia d'Alba Sanfeliu

L'exposició irlandesa:

Un total de 26 tapissos realitzats per dones irlandeses (a nivell individual o col·lectiu), es van exhibir a diferents llocs de la ciutat. Molts d'ells fan referència als 30 anys de conflicte que va viure el país. Tapissos que desprenen missatges de pau, del conflicte, de diàleg, d'igualtat, de somnis i esperances. A la vegada, alguns d'ells van ser realitzats per dones que han perdut a éssers estimats durant els anys dels "Troubles" (terme local per referir-se al conflicte a Irlanda del Nord). I a més alguns dels projectes han comptat amb la participació de grups de dones de comunitats catòliques i protestants, entre d'altres.

Northern Ireland Peace Quilt/ Tapís de pau d'Irlanda del Nord

El 1970, **Ruth Agnew**, dona protestant, va somiar que les dones s'haurien d'unir i utilitzar la seva influència per a promoure la pau i la reconciliació a Irlanda del Nord. A partir d'aquest moment va crear l'organització **Women Together**, en el qual diverses dones van realitzar el tapís **Northern Ireland Peace Quilt**, del que es desprenen missatges de justícia, de pau, d'igualtat i de solidaritat.

Fotografia d'Alba Sanfeliu

⁷ Per més informació: *Women dancing alone: the Arpilleras and Chilean folklore*. Pp. 61-65. A *Tapestries of hope, threads of love. The arpillera movement in Chile* (2008). Second Edition. Marjorie Agosin. Foreword by Isabel Allende. Bowman & Littlefield publishers, INC.

Quilt for Beijing / Tapís per Beijing

El febrer de 1995, el *Committee on the administration of Justice's gender equality Group*, conjuntament amb el *Centre for Research and documentation*, organitzacions que treballen a Irlanda per a promoure els drets humans, es van coordinar per a realitzar el **Quilt for Beijing**. Aquest tapís va englobar a diversos grups de dones en un esforç comú i està format per 30 panells diferents. El tema central que tracta el tapís és “*Els drets de les dones són drets humans*”. El tapís es va finalitzar per mostrar-lo en la 4ª conferència Mundial de Nacions Unides de la dona, anomenada “*Igualtat, Desenvolupament i pau*”, a Beijing, Xina. Temes com la solidaritat, la identitat, la cultura, el dret a l'educació, la llibertat, el desenvolupament, la pau... hi són representats. Aquest tapís també va ser exhibit a Nuremberg a l'any 1995 al taller “*The art of survival*”.

Fotografia d'Alba Sanfeliu

Common Loss: 3000+ dead between 1969 and 1994/ Pèrdua comú: 3000+ morts entre 1969 i 1994

Aquest tapís el va realitzar **Irene MacWilliam**⁸, “*Com que visc a Irlanda del Nord era molt conscient del sofriment de les famílies davant la pèrdua d'algú a causa dels «Troubles». Els menors van ser testimonis de coses molt perturbadores. Molts es van convertir en adults sense conèixer cap altra cosa que el conflicte*”⁹.

Fotografies de Colin Peck

Segons ella “*Alguna gent s'expressa a sí mateixa a través de la música, alguns escriuen històries o poesia però l'experiència visual és un camí molt immediat per atrapar a la gent. Jo m'expresso a mi mateixa a través del treball tèxtil. Volia fer una declaració sobre la inutilitat del conflicte i del dolor que causa a la societat. Vaig voler fer un petit memorial a cada persona que va morir com a resultat del nostre conflicte. Vaig voler dir que encara que jo no vaig perdre a ningú proper, comparteixo el seu dolor*”.

El tapís està format per 3161 trossos de tela vermella que representen a les persones mortes durant el conflicte a Irlanda del Nord entre 1969 i 1994 (La dada estadística sobre el nombre de morts va ser obtingut de la Policia). Segons ella “*Mentre feia la peça pensava en totes les famílies i els hi volia fer saber que m'importaven*”.

A mesura que Irene avançava en la realització del tapís, va rebre trossos de tela que procedien d'Estats Units d'Amèrica, Anglaterra, Japó i Irlanda. “*Vaig estar parlant i discutint la forma de realitzar aquest tapís durant bastant temps. Per sorpresa meva, amics d'Irlanda i Anglaterra i dels llocs citats anteriorment em van donar o em van enviar trossets de tela vermella o teixits estampats dient-me que els agradaria que jo els utilitzés*”.

⁸ Per saber-ne més sobre ella i els seus treballs: <http://www.irenemacwilliam.co.uk/>

⁹ Tots els comentaris d'Irene McWilliam van ser facilitats per l'autora després de respondre a les meves preguntes via correu electrònic el dia 04/06/2008.

Durant la realització de la peça comenta “Va ser molt important per a mi tenir el nombre exacte de trossos, un per cada vida perduda. Vaig tallar la tela vermella i els vaig cosir en grups de 50. Tenia un tros de tela vermella amb siluetes blanques d'ocells, que per a mi representaven els coloms de la pau. També una tela infantil amb óssos pandes petits – em va sobrar de fer vestits a les meves nines-. Per a mi aquesta tela representa el patiment dels joves que han estat afectats pels «Troubles»”.

Aquest tapís, format per 4 panells diferents, és part de la col·lecció de tapissos “Events of the Year Quilts”, que ve realitzant des de l'any 1986 en la qual representa esdeveniments mundials. “En ells represento esdeveniments mundials que sento amb intensitat. Els temes constants són els conflictes, les inundacions, la fam, els terratrèmols, les revoltes socials, etc. Sóc molt conscient que tinc pocs coneixements de totes les implicacions socials d'aquests esdeveniments però crec que són dignes de ser recordats. Cada any durant els «Troubles», jo anotava el nombre de vides perdudes, al costat dret del tapís. Va ser un sentiment tan fantàstic, un temps d'esperança quan els Troubles van finalitzar que vaig haver de fer un tapís més gran a més de tenir un panell al tapís d'Esdeveniments Mundials”.

Sobre la repercussió que han tingut els seus tapissos en el públic en general, comenta que no ho sap, però segons ella, “Ho veig com un memorial i un consol per a la gent en lloc d'intentar influenciar a ningú”. De tota manera, la gent li ha comentat: “que troben el tapís molt commovedor. Una de les meves amigues va dir, «El meu oncle està aquí, en algun lloc». No sabia que havia perdut a algú proper a causa del conflicte”.

***Bridgits Dream, Fern Woman, Hands of creation*¹⁰**

Deborah J. Stockdale, ve realitzant treball tèxtil des de fa anys, utilitzant tècniques i estils diferents, com l'estil lliure escollint temes a l'atzar, la realització de dissenys geomètrics, appliqué, pintar teles... De les seves obres destaquen:

Bridgits Dream / El somni de Bridgit va començar a treballar amb una tècnica cosint diferents espirals en blocs, denotant el moviment interior i exterior. Aquests van ser contrastats amb una tècnica tradicional de *patchwork* geomètrica anomenada “Log Cabin”, basada en un quadrat petit centrat, normalment de color vermell, que representa el cor. Aquests dos elements els va unir amb els blocs “Flying Geese”, indicant moviment, viatge i evolució. Tal com comenta “Començar a representar mentalment la transició entre les primeres creences, les paganes, les creences que se centren en el femení, (Bridgit) i l'estil de vida nòmada de les primeres tribus irlandeses, les tradicions més organitzades, rígides, patriarcals, de principis del cristianisme a Irlanda. El model i l'estructura es van imposar i van integrar a la vida d'aquí i les tradicions femenines es van incloure en l'estructura de l'església establerta... això és, Bridgit va passar a ser d'una Deessa a una Santa Major, com una concessió a la religió nativa. En un segon nivell la peça per a mi representa les vàries onades d'emigració i immigració a Irlanda. A causa de la fam, la guerra i l'adversitat, milions de persones van abandonar el país per a instal·lar-se a les quatre puntes del planeta, portant amb si mateixos la seva llengua, tradicions i fe. Ara, una nova onada d'emigrants retornats i les seves famílies i nous immigrants de tot el món han tornat a Irlanda, formant un ventall de cultures i tradicions en aquest país. L'ús de la llana i la tela en aquest tapís, que és molt específic d'aquest districte (Donegal), recorda a la xemeneia, la casa i la roba feta a mà per la gent Irlandesa”.

Fotografia d'Alba Sanfeliu

¹⁰ Per més informació sobre Deborah J. Stockdale: <https://newirishart.com/irish-arts/deborah-j-stockdale-art.htm>

A **Fern Woman/ Dona falguera** va començar a donar forma a una imatge humana que es va convertir en una dona forta, com una erupció pertot arreu. Tal com comenta, “*Per a mi això va simbolitzar la condició habitual de les dones, qui per una raó o altra, viuen les seves vides fora del punt de mira, o potser lluny de la mirada de la majoria, però que no obstant això, són una font d'energia, de renovació i fecunditat. A través de la força que han desenvolupat per la seva condició a la vida, i del seu temps «en la foscor» per l'exili, reclusió o dificultats econòmiques, l'obra manifesta la fortalesa inherent en les dones per a vèncer l'adversitat i créixer amb força a pesar de les dificultats que el món extern llança contra elles*”.

Fotografia de Deborah J. Stockdale

A **Hands of Creation/ Les mans de la creació** “*Desenvolupat de la meditació que jo tenia sobre la teoria Pan Gaia, que postula que tota la vida i tots els ambients estan interconnectats, i de fet són una entitat en sí mateixa. Vaig visualitzar això com una figura feminitzada, plena d'energia, actuant com un conducte i també com a símbol entre el micro i el macrocosmos. Les mans obertes de la imatge simbolitzen la difusió i l'acte de donar així com l'abraçada i el fet de nodrir. La figura és elemental i no específica, però plena d'energia radiant*”.

Fotografia d'Alba Sanfeliu

Deborah creu en el poder de l'art per a provocar el canvi i animar al diàleg. Va participar també en un projecte comunitari en el que van participar tres grups de dones (un total de 20), dos de Donegal i un de l'Illa d'Arranmore, que van estar treballant durant 2 anys per a confeccionar el tapís anomenat **Love Across The waves/ L'amor de l'altre banda de les onades**. Tal com comenta “*Va ser un procés fascinant de creació tant artística com social, co-dissenyar i treballar amb moltes altres dones per a completar el tapís. Com un esdeveniment comunitari, va crear forts nexes amb les nostres*

Fotografia d'Alba Sanfeliu

contraparts i molt diàleg al voltant de les nostres respectives comunitats i de les nostres vides (...). Amb projectes com la comunitat o la història o tapissos de pau, dones de molts llocs han tingut un mitjà d'expressió i han contribuït a despertar la consciència pública. Els processos artístics d'una comunitat com el de les arpilleres també ajuden a creuar divisions culturals i econòmiques, connectant a gent de procedències molt dispars (...). Les dones sempre han estat capaces d'emmagatzemar això a les seves ments de manera immediata i s'acosten a la construcció de la pau a escala individual i molt humana”.

Bibliografia:

Agosín, Marjorie. *Tapestries of hope, threads of love. The arpillera movement in Chile* (2008). Second Edition. Foreword by Isabel Allende. Bowman & Littlefield publishers, INC.

Bacic, Roberta. *The politics of Chilean “arpilleras”*. In the context of the Art of Survival, International and Irish Quilts exhibition. January 2008.

Catàleg de l'exposició *The art of survival. International and Irish quilts. Exhibition: 8th march-19th april 2008*. Derry City Council Heritage & Museum Service.

Catàlegs de l'exposició: *International quilts captions; Chilean arpilleras captions; Irish quilt catalogue*.

The art of survival. Fabric images of women's daily lives. Frauen in der einen welt, Tara. Germany, 1995.

Visitant l'exposició: The art of survival: International and Irish quilts de [Alba Sanfeliu Bardia](#) està subjecta a una llicència de [Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons](#)

Creat a partir d'una obra disponible a <https://teixintfildemocions.com/publicaciones>

Els permisos addicionals als d'aquesta llicència es poden trobar

a <https://teixintfildemocions.com/publicaciones>

